

ZLOČIN V ČEŠIRKOVEM GOZDU

Konec junija 1942 je bil ustanovljen dolomitski partizanski odred. Njegovemu 2. bataljonu, ki se je največ zadrževal v Češirkovem gozdu, je poveljeval rovtarski učitelj Franc Krča-Čuč. Okoliške prebivalce, kmete iz Podpeska in Sovre so poklicali na sestanek in pozvali, naj se jim pridružijo. Ker kmetje nad tem niso bili navdušeni, so sledile posledice-poboj 10 kmetov iz Podpeska in Sovre, ki so ga sicer izvršili Italijani, a seznam 10 imen je najverjetneje prišel iz partizanskih rok.

Izzivanje s strani partizanov je izzvalo represalije s strani Italijanov. Požigali so domačije, ljudi pa pobijali ali odpeljali v taborišča. Zato so ljudje pozivali partizane, naj tega ne počno, saj so posledice prehude. Tisti, ki je upal kaj reči, je bil takoj označen za izdajalca in okupatorjevega sodelavca.

Tako je tudi Pavel Lukan (Mihovcov) iz Praprotnega Brda, predsednik Kmetijske zadruga, ugleden kmet in oče petih otrok, ob priliki rekel partizanom, da je v njihovo lastno škodo, če ne odnehajo s tem početjem, ker bodo Italijani vse požgali in prebivalce odpeljali, tako, da tudi oni ne bodo imeli od česa živeti. V začetku julija 1942 je na ukaz Italijanov odstranil ovire na cesti proti smrečju, ki so bile tam po zaslugi partizanov. Ni mu kazalo drugega, kot da upošteva ukaz Italijanov, saj so bile ovire v njegovem gozdu. Vedel je, da partizani, ki so taborili nedaleč stran, s tem ne bodo zadovoljni, vendar je upal na njihovo razumevanje. Zelo se je motil. V noči 25.-26. julij 1942 so ga prišli iskat, ga odpeljali v Češirkov gozd, kjer je bilo njihovo taborišče, ga tam kruto mučili in nazadnje umorili. Brez očeta je ostalo 5 otrok v starosti 6-12 let. Ženi, ki je poizvedovala po njem, pa so to prikrivali in ji lagali, da so ga poslali v Novo Mesto za pisarja; Pavel je menda zelo lepo pisal.

»Tisto noč in še naslednji dan, bila je nedelja in god Sv. Ane, so oni iz Češirkovega gozda hodili po okoliških vaseh in kmetijah. Pobrali so več mož in fantov ter jih privedli v taborišče. Anton Leskovec (Smrekarjev) iz Smrečja jim je skušal pobegniti, pa je obležal smrtno zadet v sadovnjaku domače hiše. Nekaj mož in fantov so po zaslišanju izpustili, šest pa so jih še isti dan pobili in zakopali v bližini taborišča. Poleg Pavleta Lukana (Mihovcovega) so bili pomorjeni še sledeči: Jakob in Jože Filipič (Lazarjeva) iz Podlipe, Lovro Kogovšek (Celarjev) iz Celarij, Valentin Malovrh (Čukov) iz Smrečja, Franc Bogataj (Slabetov) iz Podlipe in Peter Šinkovec (Peterčkov) iz Zaplane.«(Janko Maček, Rovte v viharju vojne in revolucije, str.27, domača imena dodala avtorica tega sestavka).

Za njihov grob se je zvedelo šele konec oktobra, po treh mesecih, ko je eden od domačinov pobegnil od partizanov in povedal, kje so pokopani. Na Vernih duš dan (2. nov.) so te žrtve odkopali in prepeljali na farno pokopališče v Rovtah, kjer so jih pokopali v blagoslovljeno zemljo. Tam počivajo še danes.

Ti ljudje so bili mučeni in kruto umorjeni s strani boljševiskih morilcev v času, ko tu še ni bilo vaških straž. Bila je formirana samo v Šentjoštu in je tudi že uspešno prestala partizanski napad en dan prej, v noči 24.-25.julij.

Ti ljudje so bili nedolžni, njihov edini »greh« je bil, da niso odobraval partizanskega ravnanja in niso soglašali z njihovo ideologijo. Zaradi tega so jih po hitrem postopku na smrt obsodili kar domači terenci ter jih po krutem mučenju umorili.

Prav bi bilo, da bi bili ti zločini nad nedolžnimi ljudmi pravično sojeni, saj ti zločini po mednarodnem pravu ne zastarajo.

Zelo primerno bi bilo, da bi na njihovem skupnem grobu na rovtarskem pokopališču postavili obeležje z njihovimi imeni in kratko informacijo, kaj se jez njimi zgodilo. Le tako njihova žrtev ne bo pozabljena in le tako bodo ostali v našem skupnem spominu.